

Βρυξέλλες, 19 Ιουλίου 2023
(OR. en)

12048/23

RECH 362
COMPET 778
IND 408
MI 646
EDUC 324
TELECOM 234
ENER 453
ENV 880
AGRI 416
TRANS 320
SAN 466

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	19 Ιουλίου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2023) 457 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Οι αποστολές της ΕΕ δύο χρόνια μετά: αξιολόγηση της προόδου και μελλοντική πορεία

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 457 final.

σνημμ.: COM(2023) 457 final

Βρυξέλλες, 19.7.2023
COM(2023) 457 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Οι αποστολές της ΕΕ δύο χρόνια μετά: αξιολόγηση της προόδου και μελλοντική πορεία

{SWD(2023) 260 final}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Οι αποστολές της ΕΕ δύο χρόνια μετά: αξιολόγηση της προόδου και μελλοντική πορεία

1. ΈΝΑ ΝΕΟ ΜΕΣΟ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΟΡΙΖΩΝ ΕΥΡΩΠΗ»

Η ΕΕ βρίσκεται αντιμέτωπη με πρωτοφανείς προκλήσεις, σε ένα πλαίσιο ραγδαίων αλλαγών και πολλαπλασιασμού των απειλών αλλά και των ευκαιριών. Είναι επιτακτική ανάγκη να βρεθούν καινοτόμες λύσεις στις προκλήσεις αυτές, στις οποίες περιλαμβάνονται ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, οι καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας, οι δημογραφικές πιέσεις και οι αυξανόμενες ανισότητες. Η ικανότητα της ΕΕ να τις αντιμετωπίσει θα διαμορφώσει το συλλογικό μας μέλλον, αλλά και τις αντιλήψεις για την αποτελεσματικότητα του δημοκρατικού μας συστήματος και των αξιών του.

Η χάραξη δημόσιας πολιτικής βάσει αποστολών αποτελεί μια νέα και πολλά υποσχόμενη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων. Περιλαμβάνει τον καθορισμό φιλόδοξων και συγκεκριμένων αλλά εφικτών στόχων καθώς και τον προσανατολισμό των δημόσιων και ιδιωτικών πόρων, των προσπαθειών έρευνας και καινοτομίας και της δημόσιας συμμετοχής στην επίτευξή τους εντός καθορισμένου χρονοδιαγράμματος. Η προσέγγιση αυτή αναπτύχθηκε για πρώτη φορά στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»¹, το χρηματοδοτικό πρόγραμμα της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία (E&K), στο πλαίσιο της διευρυμένης εργαλειοθήκης μέσω του προγράμματος.

Οι αποστολές της ΕΕ συμπληρώνουν και αξιοποιούν με διάφορους μοναδικούς τρόπους τη συμβατική E&K. Αποσκοπούν στην επίτευξη συγκεκριμένων και απτών κοινωνικών αποτελεσμάτων, ενώ τα περισσότερα άλλα μέσα στοχεύουν σε επιστημονικές και/ή οικονομικές επιπτώσεις. Εκτός από την παροχή χρηματοδοτικής στήριξης στον τομέα της E&K, συντονίζονται επίσης με τις σχετικές ρυθμιστικές πτυχές και τις πτυχές πολιτικής. Έχουν μακροπρόθεσμους χρονικούς ορίζοντες δεκαετίας που είναι, ωστόσο, καθορισμένοι. Αυτό το χαρακτηριστικό τους συμβάλλει στην εστίαση των προσπαθειών και δίνει ώθηση προς την ολοκλήρωσή τους. Οι αποστολές δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην εξαρχής συμμετοχή των πολιτών και των ενδιαφερόμενων μερών, καθιστώντας την αποδοχή της τεχνολογίας και τη συμπεριληπτικότητα αναπόσπαστα μέρη του μοντέλου. Παρότι έχουν ως αφετηρία την E&K, προχωρούν πέρα από τη βασική και την εφαρμοσμένη έρευνα και υιοθετούν ευρεία προσέγγιση όσον αφορά την καινοτομία (συμπεριλαμβανομένων της κοινωνικής και της οργανωτικής καινοτομίας), ενώ αξιοποιούν τις υφιστάμενες γνώσεις, συνδέοντας μεταξύ τους όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Οι αποστολές δεν ορίζουν τα μέσα για την επίτευξη των στόχων τους, γεγονός που τις καθιστά

¹ Βλ. κανονισμό (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαίσιου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», αιτιολογική σκέψη 2.

διεπιστημονικές εκ σχεδιασμού, ενώ απαιτούν μια προσέγγιση χαρτοφυλακίου που δημιουργεί συνέργειες και συμπληρωματικότητες κατά την ανάπτυξη και την εφαρμογή λύσεων.

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» προσδιορίστηκαν πέντε τομείς αποστολών στους οποίους θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι προκλήσεις στο πλαίσιο μιας προσέγγισης που βασίζεται στις αποστολές. Οι τομείς αυτοί είναι οι εξής: Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένου του κοινωνικού μετασχηματισμού· Καρκίνος· Υγιείς ωκεανοί, υγιείς θάλασσες και υγιή παράκτια και εσωτερικά ύδατα· Κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις· και Υγεία του εδάφους και τρόφιμα. Μέχρι στιγμής, η Επιτροπή έχει δρομολογήσει πέντε αποστολές της ΕΕ², με βάση τις εκθέσεις ειδικών συμβουλίων αποστολών που αξιολόγησαν την ωριμότητα της τεχνολογικής και κοινωνικής καινοτομίας σε αυτούς τους τομείς. Για κάθε αποστολή, καταρτίστηκαν λεπτομερή σχέδια υλοποίησης της αποστολής, με αφετηρία τα κριτήρια αποστολής της νομικής βάσης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

Σύμφωνα με τον κανονισμό για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»³, η αξιολόγηση των αποστολών της ΕΕ πρέπει να πραγματοποιηθεί το αργότερο έως το 2023. Η εν λόγω αξιολόγηση αφορά τόσο τις μεμονωμένες αποστολές όσο και το ίδιο το μέσο των αποστολών, καθώς και την επανεξέταση των τομέων αποστολών. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD) που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει τα αποτελέσματα της εν λόγω αξιολόγησης και παρέχει «αυτοαξιολογήσεις» για κάθε αποστολή που οργανώθηκαν, με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- έναν φιλόδοξο αλλά ρεαλιστικό στόχο αποστολής·
- προστιθέμενη αξία·
- περιεχόμενο E&K·
- διασφάλιση εφικτής, μετρήσιμης και χρονικά προσδιορισμένης υλοποίησης·
- εξασφάλιση της συμμετοχής·
- προϋπολογισμό·
- συμμετοχή των πολιτών και των ενδιαφερόμενων μερών·
- πρόοδο, επιτεύγματα και ορόσημα.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης της διαδικασίας επιλογής εντοπίστηκαν επίσης κενά και δημιουργήθηκαν προβληματισμοί σχετικά με τη δυνατότητα δρομολόγησης πρόσθετων αποστολών και στους πέντε τομείς. Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει τα κύρια πορίσματα της ενδελεχούς αξιολόγησης των αποστολών της ΕΕ και σκιαγραφεί τη μελλοντική πορεία του εν λόγω μέσου.

2. ΚΥΡΙΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

² COM(2021) 609 final.

³ Άρθρο 8 παράγραφος 5 και άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαίσου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 (ΕΕ L 170 της 12.5.2021, σ. 1).

Σε λιγότερο από δύο χρόνια από την έναρξη της υλοποίησής τους, οι τρέχουσες πέντε αποστολές της ΕΕ έχουν αποδείξει, η καθεμία ξεχωριστά και όλες μαζί, το δυναμικό τους. Η παρούσα ενότητα παρέχει επισκόπηση των κύριων επιτευγμάτων που προσδιορίστηκαν στην αξιολόγηση για καθεμία από τις πέντε τρέχουσες αποστολές, καθώς και συνολική αξιολόγηση των θετικών διδαγμάτων που αντλήθηκαν. Η επόμενη ενότητα επικεντρώνεται στους περιορισμούς που εντοπίστηκαν και προτείνει δράσεις για την αντιμετώπισή τους καθώς και για την περαιτέρω ανάπτυξη και βελτίωση του μέσου των αποστολών κατά τα επόμενα έτη.

2.1. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Η αποστολή έχει ως στόχο τη **στήριξη τουλάχιστον 150 ευρωπαϊκών περιφερειών ώστε να καταστούν ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή έως το 2030**. Η αποστολή αναπτύχθηκε παράλληλα με τη στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή⁴ και συνδέεται με τον στόχο της στρατηγικής για μια Ευρώπη ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή έως το 2050. Σχεδιάστηκε με σκοπό να διευκολύνει την επιτάχυνση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και την προώθηση μετασχηματιστικών αλλαγών στην Ευρώπη, συμβάλλοντας στη συστηματικότερη χάραξη πολιτικής με βάση τις πλέον πρόσφατες γνώσεις, τεχνολογίες και δεδομένα που παράγονται από την Ε&Κ.

Ειδικότερα, βοηθά τις περιφέρειες και τις τοπικές αρχές παρέχοντας άμεση στήριξη και διευκολύνοντας την πρόσβαση σε γνώσεις σε τρεις τομείς: 1) καλύτερη κατανόηση των **κλιματικών κινδύνων** στους οποίους εκτίθενται και θα εκτεθούν· 2) καθορισμός **τρόπων επίτευξης ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή για τουλάχιστον 150 περιφέρειες** μέσω πειραματισμού με διάφορα σενάρια για το μέλλον· και 3) ανάπτυξη **ανθεκτικότητας με τουλάχιστον 75 μεγάλης κλίμακας έργα επίδειξης**.

Από τον Σεπτέμβριο του 2021 κατά τον οποίο ξεκίνησε η αποστολή, **308 περιφερειακές και τοπικές αρχές** υπέγραψαν τον **χάρτη αποστολής**, επιδεικνύοντας σαφή πολιτική δέσμευση να εργαστούν για την επίτευξη των στόχων της αποστολής. Τον Ιανουάριο του 2023 εγκαινιάστηκαν **η πλατφόρμα υλοποίησης αποστολής**, η οποία παρέχει τεχνική βοήθεια στις περιφέρειες, και **η κοινότητα πρακτικής της αποστολής**. Η αποστολή, από κοινού με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), άρχισε να προσεγγίζει τις περιφέρειες για **τον προσδιορισμό δεξαμενής τραπεζικά ελκυστικών έργων προσαρμογής**. Σε συνεργασία με τη ΓΔ JRC και την EIT Climate-KIC, αναπτύσσονται **καινοτόμες πορείες στον τομέα της προσαρμογής**, με βάση την έξυπνη εξειδίκευση και τις συμπράξεις περιφερειακής καινοτομίας.

Τα **πρώτα έργα της αποστολής του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»** βοηθούν τις περιφερειακές και τοπικές αρχές να διενεργήσουν εκτιμήσεις κλιματικών κινδύνων και αξιολογήσεις τρωτότητας και να επιδείξουν **καινοτόμες λύσεις** (όπως **ανθεκτικά στις πλημμύρες κτίρια, καλλιέργειες ανθεκτικότερες στην ξηρασία** και καινοτόμα **ασφαλιστικά προϊόντα**) ή τις στηρίζουν με εργαλεία με σκοπό τη δραστηριοποίηση των

4 COM(2021) 82 final.

πολιτών τους με πιο συμμετοχικό τρόπο. Στα έργα επίδειξης που πληρούν τα κριτήρια επιλογής αλλά στα οποία δεν μπορεί να δοθεί προτεραιότητα, απονέμεται **σφραγίδα αριστείας** για να διευκολυνθεί η χρήση τους από άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα.

2.2. Καρκίνος

Η αποστολή για τον καρκίνο έχει θέσει ως γενικό στόχο **τη βελτίωση της ζωής περισσότερων από 3 εκατομμυρίων ανθρώπων έως το 2030**, μέσω της πρόληψης και της θεραπείας, καθώς και της παράτασης και βελτίωσης της ζωής των ατόμων που πάσχουν από καρκίνο, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειών τους. Η αποστολή επικεντρώνεται σε τέσσερις ειδικούς στόχους: 1) την καλύτερη κατανόηση του καρκίνου, 2) την αύξηση της πρόληψης, μεταξύ άλλων μέσω προσυμπτωματικού ελέγχου και έγκαιρης διάγνωσης, 3) τη βελτίωση της διάγνωσης και της θεραπείας και 4) τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των καρκινοπαθών και των οικογενειών τους.

Η αποστολή για τον καρκίνο αποτελεί σημαντική συνιστώσα της επένδυσης της ΕΕ στην έρευνα για τον καρκίνο και η καινοτομία έχει καίρια σημασία για την επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου για τον καρκίνο και πολλών από τις βασικές δράσεις του, στο πλαίσιο μιας ισχυρής Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας. Για να διευκολυνθεί η ενσωμάτωση της E&K στις πολιτικές για την υγεία, η αποστολή για τον καρκίνο **και το ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου**⁵ αναπτύχθηκαν εξαρχής από κοινού. Οι στόχοι τους είναι ευθυγραμμισμένοι, συμφωνήθηκαν συμπληρωματικές εμβληματικές πρωτοβουλίες και καθιερώθηκε κοινή διακυβέρνηση.

Σε επίπεδο ΕΕ, η αποστολή για τον καρκίνο και το σχέδιο για τον καρκίνο προώθησαν έναν **νέο διάλογο με τα κράτη μέλη** για τον καρκίνο και έφεραν σε επαφή τα υπουργεία υγείας και έρευνας με σκοπό τη συνεργασία τους στο πλαίσιο **κοινής υποομάδας για τον καρκίνο** της ομάδας εμπειρογνομόνων για τη δημόσια υγεία⁶. Με τον τρόπο αυτόν δημιουργείται το κατάλληλο περιβάλλον για τη συστηματική ανάπτυξη πολιτικής με βάση τα ερευνητικά στοιχεία. Η αποστολή για τον καρκίνο διευκόλυνε την έγκαιρη συμμετοχή της ομάδας εμπειρογνομόνων για τη δημόσια υγεία, η οποία συνέβαλε στη διαμόρφωση της επικαιροποιημένης **σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τον προσυμπτωματικό έλεγχο του καρκίνου**⁷, επεκτείνοντας τον προσυμπτωματικό έλεγχο στον καρκίνο του προστάτη, του πνεύμονα και του στομάχου επιπλέον του καρκίνου του μαστού, του παχέος εντέρου και του τραχήλου της μήτρας. Οι **εθνικοί κόμβοι της αποστολής για τον καρκίνο** που δρομολογήθηκαν πρόσφατα, με την αναπαραγωγή αυτής της ολοκληρωμένης προσέγγισης όσον αφορά τις πολιτικές για την υγεία και την έρευνα, θα προωθήσουν διαπολιτικούς διαλόγους με εθνικά ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την πρόληψη και τον έλεγχο του καρκίνου.

5 COM(2021) 44 final.

6 https://health.ec.europa.eu/latest-updates/commission-expert-group-public-health-2022-12-08_el

7 <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2022/12/09/council-updates-its-recommendation-to-screen-for-cancer/>

Η αποστολή διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διευκόλυνση της ανάπτυξης του **UNCAN.eu**, ενός **ευρωπαϊκού κόμβου δεδομένων για τον καρκίνο**, που έχει ως στόχο να βοηθήσει τους ερευνητές να αναλύσουν τα συνδυασμένα δεδομένα για την έρευνα, την υγεία και άλλα συναφή δεδομένα σε πρωτοφανή κλίμακα, ενισχύοντας την αξιοπιστία των δεδομένων και δημιουργώντας νέες ευκαιρίες έρευνας. Η αποστολή καθιστά επίσης δυνατή την υλοποίηση **άλλων πρωτοβουλιών της ΕΕ**: υποστηρίζει το **ευρωπαϊκό ψηφιακό κέντρο καρκινοπαθών**, το οποίο θα δώσει τη δυνατότητα στους καρκινοπαθείς να ανταλλάσσουν τα δεδομένα τους και να «πλοηγούνται» καλύτερα στα συστήματα υγείας, μετουσιώνοντας τον μελλοντικό ευρωπαϊκό χώρο δεδομένων για την υγεία σε απτά οφέλη για τους ερευνητές και τους πολίτες. Επιπλέον, δρομολογήθηκε **διάλογος με τους νεαρούς επιβιώσαντες από καρκίνο**, ο οποίος τους παρέχει έναν χώρο για να μοιραστούν την εμπειρία τους, να εκφράσουν τις ιδιαίτερες ανάγκες τους και να δημιουργήσουν από κοινού πρωτοβουλίες που θα συμβάλουν στην κάλυψή τους.

2.3. Αποκατάσταση των ωκεανών και των υδάτων μας έως το 2030

Στόχος της αποστολής είναι να **συνδυάσει την προστασία και την αποκατάσταση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημάτων γλυκών υδάτων με τις αυξανόμενες πιέσεις στους υδάτινους πόρους**. Η αποστολή συμβάλλει άμεσα στο να καταστεί η ΕΕ πρωτοπόρος στη μετάβαση σε μια βιώσιμη και κυκλική γαλάζια οικονομία και στην προώθηση του νέου κύματος καινοτομιών που απαιτεί αυτή η μετάβαση.

Η αποστολή, ως συμπεριληπτική, συστημική και μετασχηματιστική πρωτοβουλία που συνενώνει τις υφιστάμενες προσπάθειες σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, συμβάλλει στην **αντιμετώπιση των κατακερματισμένων πλαισίων διακυβέρνησης** και στηρίζει τη θέσπιση **βασικής ενωσιακής νομοθεσίας και πολιτικών**⁸ στον θαλάσσιο και στον ναυτιλιακό τομέα και στον τομέα των γλυκών υδάτων, καθώς και σε συναφείς τομείς.

Η αποστολή έχει δημιουργήσει τέσσερις «**φάρους**» της αποστολής⁹ σε σημαντικές θαλάσσιες λεκάνες και λεκάνες απορροής ποταμών ως τόπους για την **πilotική εφαρμογή, επίδειξη και ανάπτυξη σε κλίμακα** των απαραίτητων λύσεων, καθιστώντας τους διαθέσιμους σε περισσότερες από 100 συνδεδεμένες ευρωπαϊκές περιφέρειες. Στο πλαίσιο του χάρτη της αποστολής αναλήφθηκαν δεσμεύσεις για περισσότερες από 480 δράσεις, για τις οποίες κινητοποιήθηκαν συνολικά 3,72 δισ. EUR¹⁰. Με την έγκριση του χάρτη, τα κράτη μέλη, οι περιφέρειες, οι τοπικές αρχές, οι διεθνείς εταίροι¹¹ και πολλά και διάφορα

8 Όπως η πρόταση νόμου για την αποκατάσταση της φύσης, η στρατηγική για τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες, η στρατηγική για την Αρκτική, η στρατηγική για τα φύκη, το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την προστασία και την αποκατάσταση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων για βιώσιμη και ανθεκτική αλιεία.

9 Οι φάροι είναι οι εξής: ο φάρος για τη λεκάνη του Ατλαντικού και της Αρκτικής· ο φάρος για τη λεκάνη της Βαλτικής και της Βόρειας Θάλασσας· ο φάρος για τη λεκάνη της Μεσογείου θάλασσας και ο φάρος για τη λεκάνη του ποταμού Δούναβη.

10 Ο χάρτης της αποστολής για τους ωκεανούς και τα ύδατα είναι ένα απλό, συμπεριληπτικό και εμπνευσμένο πλαίσιο, το οποίο απαιτεί συγκεκριμένες δράσεις για την ενίσχυση της συνεργασίας με σκοπό την επίτευξη των στόχων της αποστολής. Είναι ανοικτό σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα. Οι δράσεις της αποστολής καλύπτουν την Ε&Κ, τις γνώσεις και τα δεδομένα, τη συμμετοχή των πολιτών, την αναβάθμιση/ανάπτυξη λύσεων, την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

11 Υπουργική δήλωση της Ένωσης για τη Μεσόγειο, Ιούνιος 2022.

ενδιαφερόμενα μέρη **εκφράζουν ισχυρή πολιτική στήριξη, λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα και κινητοποιούν δράσεις και πόρους από τη βάση προς την κορυφή.** Στο πλαίσιο των φάρων της αποστολής συγκροτούνται βασικές **κοινότητες φορέων** (π.χ. λιμένες, ιδιοκτήτες στόλων, παράκτιες πόλεις, νησιά, αλιευτικές κοινότητες και κοινότητες διατήρησης) για να φέρουν σε επαφή παράκτιες πόλεις, νησιά, αλιευτικές κοινότητες και κοινότητες διατήρησης, λιμένες και ιδιοκτήτες στόλων. Έχει δρομολογηθεί **πλατφόρμα υλοποίησης** για την παροχή στήριξης στα ενδιαφερόμενα μέρη που έχουν δεσμευτεί να υλοποιήσουν την αποστολή.

Ένας τρόπος προσέγγισης των ενδιαφερόμενων μερών είναι η **ευρωπαϊκή πλατφόρμα Digital Twin of the Ocean** («Το ψηφιακό δίδυμο του ωκεανού») που θα τεθεί σε λειτουργία το 2024. Καθιστά τις γνώσεις για τους ωκεανούς άμεσα διαθέσιμες στους πολίτες, τους επιχειρηματίες, τους επιστήμονες και τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής, επιτρέποντας με τον τρόπο αυτόν τη διατύπωση προβλέψεων και τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων. Η αποστολή εφαρμόζει επίσης συμμετοχικές προσεγγίσεις και προωθεί τη συμμετοχή των πολιτών, όπως δράσεις επιστήμης των πολιτών και ωκεανογραφικού γραμματισμού, επιχειρήσεις με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων για την ωκεάνια καλλιέργεια και εκστρατείες υπεύθυνης κατανάλωσης προϊόντων της θάλασσας.

Η αποστολή λειτουργεί ως **καταλύτης για συνέργειες και συμπληρωματικότητες** μεταξύ διαφόρων ενωσιακών, εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων, συγκεντρώνοντας ήδη κονδύλια πέραν της E&K, και συγκεκριμένα τα¹² εθνικά σχέδια του ETΘAY, το BlueInvest με 1,5 δισ. EUR σε χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, τα ταμεία ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, το Interreg και το Copernicus.

2.4. 100 κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις έως το 2030

Οι δύο στόχοι της αποστολής είναι να επιτευχθούν **100 κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις έως το 2030** και να διασφαλιστεί ότι οι πόλεις αυτές θα λειτουργούν επίσης ως κόμβοι πειραματισμού και καινοτομίας, ώστε **όλες οι ευρωπαϊκές πόλεις να είναι σε θέση να καταστούν κλιματικά ουδέτερες έως το 2050.** Το ενδιαφέρον για την αποστολή ήταν έντονο από την αρχή, με περισσότερες από 377 πόλεις να υποβάλλουν αίτηση συμμετοχής στην αποστολή.

Η αποστολή δημιούργησε μια **κοινότητα φιλόδοξων πόλεων**¹³. Με την υποστήριξη της **πλατφόρμας της αποστολής**, οι συμμετέχουσες πόλεις έχουν πρόσβαση σε διαδικτυακή πύλη που τους επιτρέπει να εργάζονται ομαδικά, να ανταλλάσσουν εμπειρίες και να έχουν πρόσβαση σε αποθετήριο γνώσεων για την επιτάχυνση της εφαρμογής κλιματικά ουδέτερων λύσεων. Επί του παρόντος, η πύλη έχει περισσότερους από 1 400 ενεργούς χρήστες.

Η αποστολή είναι **συμπεριληπτική** και συμμετέχουν σε αυτήν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και οκτώ συνδεδεμένες χώρες. Τα κράτη μέλη συμμετέχουν συστηματικά μέσω επισκέψεων

¹² Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας.

¹³ 100 πόλεις από κράτη μέλη και 12 πόλεις από χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα «Ορίζων 2020».

σε χώρες και μέσω του έργου CaraCITIES¹⁴, το οποίο στηρίζει τα εθνικά δίκτυα και τα συνδέει μεταξύ τους. Όλες οι πόλεις έχουν αρχίσει να συνδημιουργούν τη δική τους **σύμβαση πόλης για το κλίμα (CCC)** με την τοπική κοινότητα και τους πολίτες, με την υποστήριξη ειδικών **συμβούλων πόλεων**.

Η **ΕΤΕπ** στηρίζει δράσεις της αποστολής, συμπεριλαμβανομένων της στοχευμένης ευαισθητοποίησης για τις πόλεις και της συμβολής στη διαδικασία επανεξέτασης των συμβάσεων πόλης για το κλίμα. Επιλέχθηκαν **53 πιλοτικές πόλεις**¹⁵ που θα λάβουν επιχορηγήσεις (μεταξύ 0,5 και 1,5 εκατ. EUR) για την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων με σκοπό την αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής μετάβασης. Άλλες 50 πόλεις θα επωφεληθούν προσεχώς από τις εργασίες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των πιλοτικών έργων μέσω ανταλλαγής εμπειριών και καθοδήγησης με τις πιλοτικές πόλεις.

Η αστική αναγέννηση βρίσκεται στο επίκεντρο κοινής πρόσκλησης υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» που διοργανώθηκε μεταξύ της αποστολής για τις πόλεις και της αποστολής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Ειδική δράση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» καθιστά επίσης δυνατή τη συμμετοχή ουκρανικών πόλεων στην αποστολή. Έχουν δημιουργηθεί **συνέργειες με προγράμματα και πρωτοβουλίες της ΕΕ**, μεταξύ άλλων με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (ΕΣΚ), τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη», τα στρατηγικά ολοκληρωμένα έργα του προγράμματος LIFE και τις αστικές καινοτόμες δράσεις¹⁶.

Πολλά κράτη μέλη ή περιφέρειες αναφέρονται στην αποστολή για τις πόλεις στα περιφερειακά επιχειρησιακά τους προγράμματα και έχουν εντοπιστεί ειδικές χρηματοδοτικές ροές σε εθνικό επίπεδο, για παράδειγμα στην Ελλάδα και την Ισπανία. Η αποστολή έχει επίσης κοινή πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πρόγραμμα εργασίας του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2023-2024 με τις συμπράξεις για κινητικότητα μηδενικών εκπομπών (2Zero) και για συνδεδεμένη, συνεργατική και αυτοματοποιημένη κινητικότητα (CCAM), με συνδυασμένο προϋπολογισμό 50 εκατ. EUR. Ένα **κέντρο αστικών μεταβάσεων**¹⁷ στηρίζει τις διεθνείς δραστηριότητες προβολής της αποστολής για τις πόλεις και τους δεσμούς με την παγκόσμια αποστολή «Αστική μετάβαση» της πρωτοβουλίας «Αποστολή Καινοτομία».

2.5. Μια ευρωπαϊκή συμφωνία για το έδαφος

Η αποστολή, η οποία έχει ως στόχο τη δημιουργία **100 «ζωντανών εργαστηρίων» και «φάρων» έως το 2030**, επιδιώκει την εξεύρεση λύσεων για τη βιώσιμη διαχείριση και αποκατάσταση των εδαφών σε αγροτικές και αστικές περιοχές. Περίπου το **60 % των εδαφών της ΕΕ θεωρούνται μη υγιή**¹⁸, δηλαδή χάνουν την ικανότητά τους να στηρίζουν

14 <https://cordis.europa.eu/project/id/101056927>

15 <https://netzerocities.eu/wp-content/uploads/2023/03/Pilot-Cities-Announcement-Press-Release-Mar-2023-Final.pdf>

16 <https://www.urban-initiative.eu/innovative-actions-greening-cities>

17 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/local-action-global-impact-urban-transitions-mission-centre-starts-its-activities-2022-12-13_el

18 <https://esdac.jrc.ec.europa.eu/esdacviewer/euso-dashboard/>

την παραγωγή τροφίμων, τη βιοποικιλότητα και τη ρύθμιση των κύκλων των υδάτων, των θρεπτικών ουσιών και του άνθρακα. Η αποστολή, μαζί με τη στρατηγική για το έδαφος με ορίζοντα το 2030, την πρόταση οδηγίας για την παρακολούθηση και την ανθεκτικότητα του εδάφους και το παρατηρητήριο της ΕΕ για το έδαφος, αποτελεί μέρος ενός σταθερού πλαισίου για την προστασία και την αποκατάσταση του εδάφους, όπως αναγνωρίζεται επίσης από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο¹⁹.

Δώδεκα **στρατηγικές, ανακοινώσεις και σχέδια δράσης της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ έχουν προσδιορίσει την αποστολή ως εργαλείο** για την υλοποίηση των πολιτικών φιλοδοξιών τους²⁰. Η αποστολή λαμβάνει στήριξη από πηγές όπως το πρόγραμμα LIFE και η κοινή επιχείρηση για την κυκλική βιοοικονομία στην Ευρώπη²¹, η εταιρική σχέση στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας στην περιοχή της Μεσογείου (PRIMA)²² και το ΕΣΚ. Η αποστολή, με την προώθηση της εκπαίδευσης σε θέματα εδάφους, στηρίζει το **Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων**. Η ΕΤΕπ, για τη μόχλευση πρόσθετων χρηματοδοτικών πόρων, αναπτύσσει μια δεξαμενή για μεγάλης κλίμακας επενδύσεις στο έδαφος στο πλαίσιο του InvestEU.

Συνολικά, τα κράτη μέλη έχουν αναφέρει περισσότερες από 200 συμπληρωματικές δραστηριότητες προς υποστήριξη των στόχων της αποστολής. Η αποστολή έχει ενσωματωθεί σε 18 από τα 28 στρατηγικά σχέδια των κρατών μελών στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ)²³, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτόν δεσμούς μεταξύ των καινοτομιών στον τομέα της διαχείρισης του εδάφους, των γεωργικών πρακτικών και της κατανομής των κονδυλίων της ΚΓΠ. Οι συνέργειες αυτές θα επιτρέψουν την ανάπτυξη και την αναπαραγωγή λύσεων που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο της αποστολής σε περισσότερους από 1 000 επιπλέον χώρους δοκιμών. Στο πλαίσιο της αποστολής, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές αναπτύσσουν **εδαφικές συμφωνίες διαχείρισης του εδάφους για την υγεία του εδάφους**. Η πλατφόρμα της αποστολής για το έδαφος²⁴ λειτουργεί ως υπηρεσία μίας στάσης για την ενημέρωση και τη συμμετοχή σε δραστηριότητες της αποστολής.

Η αποστολή προωθεί την εναρμονισμένη παρακολούθηση του εδάφους στην ΕΕ και αναπτύσσει **στρατηγικές για την απορρύπανση και την αναγέννηση του εδάφους**, καθώς

19 Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 28ης Απριλίου 2021 σχετικά με την προστασία του εδάφους [2021/2548(RSP)].

20 Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»: στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030· στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή· δασική στρατηγική για το 2030· σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση των υδάτων, του αέρα και του εδάφους· σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής στην ΕΕ· ένα μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ· στρατηγική της ΕΕ για το έδαφος με ορίζοντα το 2030· ανακοίνωση για τους βιώσιμους κύκλους άνθρακα· ανακοίνωση με τίτλο «Διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων τροφίμων»· ανακοίνωση με τίτλο «Διασφάλιση της διαθεσιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των λιπασμάτων»· νομοθετικό πλαίσιο για ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων της Ένωσης (FSFS)· ανακοίνωση σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών (ΕΠΠ) «Σώστε τις μέλισσες και τους αγρότες! Ας οδεύσουμε προς μια γεωργία φιλική προς τις μέλισσες για ένα υγιές περιβάλλον».

21 <https://www.cbe.europa.eu/>

22 <https://prima-med.org/>

23 https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans_el

24 <https://mission-soil-platform.ec.europa.eu/>

και νέα επιχειρηματικά μοντέλα για φιλικές προς το έδαφος και κλιματικά ουδέτερες αξιακές αλυσίδες. Η αποστολή για το έδαφος, μέσω της **στήριξης που παρέχει στην ανθρακοδεσμευτική γεωργία**, προωθεί ανταγωνιστικά ως προς το κόστος εργαλεία παρακολούθησης, υποβολής στοιχείων και επαλήθευσης για τις απορροφήσεις άνθρακα από το έδαφος.

Τα πρώτα ζωντανά εργαστήρια στο πλαίσιο της αποστολής θα ξεκινήσουν το 2024 και θα οδηγήσουν σε περισσότερους από 200 χώρους δοκιμών για τοπικό πειραματισμό σε αστικές και αγροτικές περιοχές. Η αποστολή προσεγγίζει διάφορα ακροατήρια με νέους τρόπους, π.χ. με τη συμμετοχή των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργικότητας και με την προώθηση του μανιφέστου της αποστολής²⁵. Πέρα από την Ευρώπη, η αποστολή έχει καταστεί **σημαντική εμβληματική πρωτοβουλία για τη διεθνή συνεργασία** με την παγκόσμια εταιρική σχέση για τα εδάφη²⁶, την πρωτοβουλία της αποστολής καινοτομίας στη γεωργία για το κλίμα²⁷ ή με διεθνείς εταίρους στον τομέα της E&K, όπως η Ιαπωνία, οι ΗΠΑ, ο Καναδάς και οι αφρικανικές χώρες.

2.6. Συνολική αξιολόγηση των αποστολών της ΕΕ

Η παρούσα υποενότητα συνοψίζει την αξιολόγηση υπό το πρίσμα του μέσου των αποστολών αυτού καθαυτού, συνάγοντας ορισμένα οριζόντια συμπεράσματα και για τις πέντε αποστολές σχετικά με τις πτυχές που απαιτούνται από τη νομική βάση: διαδικασία επιλογής, διακυβέρνηση, προϋπολογισμός, εστίαση και πρόοδος μέχρι σήμερα. Οι αποστολές της ΕΕ, από τότε που δημιουργήθηκαν, έχουν επιδείξει σαφές δυναμικό επιτάχυνσης των αλλαγών. Με τη βοήθεια της χρηματοδότησης από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», οι αποστολές της ΕΕ έχουν συνδέσει και στηρίξει πολιτικές και προγράμματα σε ολόκληρη την ΕΕ με τοπική δημόσια συμμετοχή και υλοποίηση. Η αξιολόγηση επιβεβαιώνει ότι οι αποστολές αποτελούν χρονικά καίριες και εμπνευσμένες πρωτοβουλίες που δίνουν νέα ώθηση σε σημαντικές προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ και συμβάλλουν στην ευθυγράμμιση των ενωσιακών, εθνικών, περιφερειακών και τοπικών προσπαθειών πολιτικής προς την επίτευξη κοινών στόχων.

Διαδικασία επιλογής: με την αξιολόγηση διαπιστώνεται ότι η διαδικασία ανάπτυξης αποστολών που είχε διάρκεια ενός έτους πρόσφερε σε κορυφαίους εμπειρογνώμονες και σε ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών πολύτιμες ευκαιρίες να συμμετάσχουν στον συμμετοχικό σχεδιασμό των αποστολών, για παράδειγμα μέσω της συμμετοχής τους στα συμβούλια αποστολών και στις ομάδες πολιτών. Επιβεβαιώνεται επίσης η συνεχιζόμενη σημασία των τομέων αποστολών και των ίδιων των αποστολών της ΕΕ.

Διακυβέρνηση: Κάθε αποστολή περιλαμβάνει μηχανισμούς διακυβέρνησης σε επίπεδο ΕΕ. Η διακυβέρνηση είναι ιδιαίτερα σημαντική για ένα νέο μέσο, και ακόμη περισσότερο για ένα μέσο τόσο πολύπλοκο, που έχει ως στόχο να συνενώσει διάφορους αποδέκτες, επίπεδα

25 Έως τα μέσα του Ιουνίου 2023 το μανιφέστο είχε πάνω από 1 400 υπογράφοντες, συμπεριλαμβανομένων 100 δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών.

26 <https://www.fao.org/global-soil-partnership/en/>

27 <https://www.aimforclimate.org/>

διακυβέρνησης, επιστημονικούς κλάδους και πηγές χρηματοδότησης. Οι μηχανισμοί αυτοί περιλαμβάνουν ειδικούς διατομεακούς φορείς καθοδήγησης και συντονισμού που καθιστούν δυνατή την ανάπτυξη νέων μορφών συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και όλων των επιπέδων διακυβέρνησης. Διορίστηκαν διαχειριστές αποστολών και αναπληρωτές διαχειριστές αποστολών για να καθοδηγούν κάθε αποστολή με την υποστήριξη των γραμματειών των αποστολών. Επιλέχθηκαν δύο κύματα συμβουλίων αποστολών για την παροχή στρατηγικών συμβουλών και εμπειρογνωσίας (ένα για το στάδιο σχεδιασμού και ένα για την υλοποίηση). Σημειώθηκε επίσης σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη διακυβέρνηση σε εθνικό επίπεδο: αρκετά κράτη μέλη συγκρότησαν διυπουργικές ειδικές ομάδες και εθνικές παράλληλες ομάδες για την καλύτερη επικοινωνία με την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη έχουν επίσης κινητοποιήσει προγράμματα της ΕΕ υπό επιμερισμένη διαχείριση για τη στήριξη των αποστολών. Η αξιολόγηση διαπίστωσε επίσης ότι η διακυβέρνηση των αποστολών διαρρηγνύει τα οργανωτικά στεγανά και φέρνει πιο κοντά τους διάφορους οργανισμούς για την επίτευξη των κοινών, χρονικά προσδιορισμένων στόχων.

Προϋπολογισμός: Έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές επενδύσεις στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη γνώσεων και καινοτόμων λύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων που έχουν θέσει οι αποστολές της ΕΕ. Μέχρι στιγμής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει διαθέσει συνολικά 1,8 δισ. EUR σε δύο διαδοχικά προγράμματα εργασιών (πρόγραμμα εργασιών 2021-2022 και πρόγραμμα εργασιών 2023-2024), ποσό που αντιστοιχεί στο 10 % του προϋπολογισμού του πυλώνα 2 του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για τα έτη 2021-23. Όλες οι αποστολές κατάφεραν να προσελκύσουν κάποιο επίπεδο ενδιαφέροντος και δεσμεύσεων από πηγές χρηματοδότησης πέραν του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», μεταξύ άλλων και από τον ιδιωτικό τομέα (κυρίως μέσω της ΕΤΕπ).

Εστίαση και πρόοδος μέχρι σήμερα: Ο μεγάλος αριθμός πρωτοβουλιών συμμετοχής των πολιτών που οργανώθηκαν κατά την προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού των αποστολών συνέβαλε στην οικοδόμηση κοινωνιακής ανάληψης ευθύνης και ενθάρρυνε την ευρεία συμμετοχή των σχετικών κοινοτήτων ενδιαφερόμενων μερών. Από την αξιολόγηση προκύπτει ότι οι αποστολές συμβάλλουν με αξιόλογο τρόπο στις πολιτικές και τις στρατηγικές της ΕΕ, μέσω της αυστηρής εστίασης και της στενής ευθυγράμμισής τους με αυτές. Πέραν του επιπέδου της ΕΕ, οι αποστολές της ΕΕ κατάφεραν να συγκεντρώσουν μεγάλες κοινότητες ενδιαφερόμενων μερών, μεταξύ άλλων με τη δημιουργία και την ενθάρρυνση της συμμετοχής κοινοτήτων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Επιπλέον, από την αξιολόγηση προκύπτει ότι συνολικά οι αποστολές προχωρούν σύμφωνα με τα σχέδια υλοποίησής τους και φαίνεται ότι βρίσκονται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων τους για το 2030.

3. ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Οι αποστολές, ως νέο μέσο, χρειάζονται πολιτική στήριξη, καθώς και συνέχεια και προβλεψιμότητα, αλλά και πραγματική αξιολόγηση και βελτίωση. Η αξιολόγηση αναγνωρίζει αυτούς τους περιορισμούς και η Επιτροπή δεσμεύεται να τους αντιμετωπίσει,

δεδομένου ότι η αρχική υπόσχεση του μέσου των αποστολών παραμένει ισχυρή και οι πέντε αποστολές παρουσιάζουν ενδείξεις ικανοποιητικής λειτουργίας. Οι συστάσεις της παρούσας ενότητας είναι αποτέλεσμα προβληματισμού μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής, των προέδρων των συμβουλίων αποστολών και των διαχειριστών αποστολών.

Εκτός από τα ενθαρρυντικά πρώτα επιτεύγματα που περιγράφονται ανωτέρω, οι αποστολές της ΕΕ αντιμετωπίζουν επίσης ορισμένες σημαντικές προκλήσεις. Υπάρχουν αρκετοί τομείς στους οποίους μπορούν να γίνουν βελτιώσεις, μεταξύ άλλων στην ενίοτε δυσκίνητη δομή διακυβέρνησης, στη μάλλον περιορισμένη μόχλευση χρηματοδότησης πέραν του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», στις ανεπαρκείς συνέργειες με άλλα μέσα της ΕΕ, στη χαμηλή συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα καθώς και στις προσπάθειες επικοινωνίας και προσέγγισης των ενδιαφερόμενων μερών και των πολιτών. Όλες οι αποστολές έχουν λάβει μέτρα για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, αλλά απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες —μεταξύ άλλων και σε οριζόντιο επίπεδο. Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων θα καταστεί ακόμη πιο σημαντική όσο προχωρά η υλοποίηση των αποστολών και η εστίαση μετατοπίζεται όλο και περισσότερο στην ανάπτυξη και τον αντίκτυπο.

3.1. Βελτίωση της διακυβέρνησης και της πολιτικής καθοδήγησης

Οι αποστολές της ΕΕ, για να είναι αποτελεσματικές, χρειάζονται συνετή καθοδήγηση και ισχυρό σύστημα διακυβέρνησης. Παρότι η αξιολόγηση έδειξε ότι το σύστημα που δημιουργήθηκε για τις αποστολές της ΕΕ προωθεί δεσμούς μεταξύ τομέων πολιτικής και μεταξύ οργανισμών, ορισμένες άλλες λειτουργίες διακυβέρνησης μπορούν να βελτιωθούν. Πολλά ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν ότι το σύστημα διακυβέρνησης είναι δυσκίνητο, πολύπλοκο και αδιαφανές. Επιπλέον, το σύστημα διακυβέρνησης δεν έχει ακόμη καταλήξει σε ένα συνεκτικό και συνεπές σύστημα παρακολούθησης για τις αποστολές, τόσο μεμονωμένα όσο και ως μέσο. Το σύστημα διακυβέρνησης επικεντρώνεται σε σημαντικό βαθμό στην υλοποίηση και επί του παρόντος δεν διαθέτει χώρο για ανάλυση και προβληματισμό σχετικά με την πρόοδο (ή την έλλειψή της) και την περαιτέρω ανάπτυξη μέσων και πολιτικών. Επίσης, το σύστημα διακυβέρνησης δεν διαθέτει επαρκή χώρο για πολιτικές συζητήσεις υψηλού επιπέδου σχετικά με την πρόοδο και τον αναπροσανατολισμό, όπου χρειάζεται.

Για να μπορέσουν οι αποστολές να είναι αποτελεσματικές, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η διοικητική διακυβέρνηση και να βελτιωθεί ο συντονισμός της. Για να τελεσφορήσουν αυτού του είδους οι φιλόδοξες πρωτοβουλίες στο επίπεδο του συνόλου της διοίκησης, όπως οι αποστολές της ΕΕ, απαιτείται να αναπτυχθούν μεγάλης κλίμακας και διαπολιτικές συνέργειες για μεγάλα χρονικά διαστήματα και σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Για παράδειγμα, θα πρέπει να ενισχυθούν οι μηχανισμοί συντονισμού μεταξύ των εκπροσώπων των αποστολών σε επίπεδο ΕΕ και των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι προσπάθειες των αποστολών καταβάλλονται όσο το δυνατόν εγγύτερα στους πολίτες της ΕΕ. Είναι επίσης σαφές ότι η ενίσχυση της πολιτικής ηγεσίας θα πρέπει να λειτουργήσει ως σαφές μήνυμα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε πόρους (μεταξύ άλλων και σε χρηματοδότηση) και δράσεις για την πρόωθηση

της πορείας προς την επίτευξη των στόχων των αποστολών. Ως εκ τούτου, η καθοδήγηση των αποστολών της ΕΕ θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω σε διοικητικό επίπεδο.

Η Επιτροπή:

- Θα καλέσει όλους τους εμπλεκόμενους πολιτικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών, να ορίσουν εκπροσώπους υψηλού επιπέδου που θα συμμετέχουν, μαζί με τους επιτρόπους που είναι αρμόδιοι για τις αντίστοιχες αποστολές της ΕΕ, στην προώθηση των αποστολών στους πολίτες, στην κινητοποίηση εθνικών κονδυλίων κ.λπ.
- Θα εντατικοποιήσει τις συζητήσεις, ιδίως με τα κράτη μέλη, σχετικά με τον τρόπο εξορθολογισμού της διακυβέρνησης των αποστολών της ΕΕ ώστε να καταστεί πιο αποδοτική, συμπεριληπτική και αποτελεσματική.
- Θα επενδύσει σημαντικά στην ενίσχυση των κοινών λειτουργιών υποστήριξης («τμήμα υποστήριξης») για όλες τις τρέχουσες και μελλοντικές αποστολές της ΕΕ και θα αντιμετωπίσει τους περιορισμούς που προσδιορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση.
- Θα ξεκινήσει ετήσια συζήτηση σχετικά με την υλοποίηση των αποστολών της ΕΕ στο πλαίσιο των θεματικών συνθέσεων του Συμβουλίου και των επιτροπών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που είναι αρμόδιες για κάθε αποστολή της ΕΕ.

3.2. Εξασφάλιση περισσότερων και καλύτερων συνεπενδύσεων, μεταξύ άλλων από τον ιδιωτικό τομέα

Πρέπει να κινητοποιηθεί ευρύτερο χαρτοφυλάκιο μέσων, ενώ οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» θα πρέπει να λειτουργούν μόνο ως χρηματοδότηση εκκίνησης και παράγοντες ενορχήστρωσης και όχι ως κύρια μέσα υλοποίησης. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση των αποστολών απαιτεί ισχυρή συνευθύνη από ολόκληρη την Επιτροπή και την Ένωση, με τη συμμετοχή όλων των σχετικών φορέων και ενδιαφερόμενων μερών, μεταξύ άλλων στη χρήση των χρηματοδοτικών τους μέσων, καθώς οι αποστολές πρέπει να καλύπτουν ολόκληρη την αλυσίδα καινοτομίας από το εργαστήριο έως την ανάπτυξη σε κλίμακα. Ο διεπιστημονικός χαρακτήρας των μηχανισμών διακυβέρνησης προσφέρει πολλές ευκαιρίες για την ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ των αποστολών της ΕΕ και άλλων μερών του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», μεταξύ των αποστολών της ΕΕ και άλλων μέσων της ΕΕ, καθώς και μεταξύ των αποστολών της ΕΕ και των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών πολιτικών και προγραμμάτων χρηματοδότησης. Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης δείχνουν ότι οι ευκαιρίες αυτές δεν έχουν ακόμη αξιοποιηθεί πλήρως.

Ο προγραμματισμός της χρηματοδότησης της ΕΕ από τα κράτη μέλη πρέπει να ευθυγραμμιστεί στενότερα με τις αποστολές της ΕΕ. Αυτό αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της δημιουργίας συνεργειών, για παράδειγμα μέσω της συστηματικότερης χρήσης της πολιτικής συνοχής για τις αποστολές της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η διαφοροποίηση της χρηματοδότησης και των πηγών χρηματοδότησης για τη στήριξη μιας σειράς δραστηριοτήτων από την έρευνα έως την ανάπτυξη αποτελεί μια ακόμη πρόκληση καίριας σημασίας. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να καθιερωθούν πολύ στενές επαφές μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των αρχών διαχείρισης και υλοποίησης των κρατών μελών.

Η υλοποίηση των αποστολών της ΕΕ χρηματοδοτείται μέχρι στιγμής κατά κύριο λόγο από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και άλλες πηγές δημόσιας χρηματοδότησης. Ωστόσο, για να επιτευχθεί ο μέγιστος δυνατός αντίκτυπος έως το 2030, τα κονδύλια αυτά πρέπει να συμπληρωθούν με σημαντικές επενδύσεις από τον ιδιωτικό τομέα και από φιλανθρωπικές οργανώσεις, ώστε να διασφαλιστούν η ανάπτυξη και η αναπαραγωγή λύσεων σε κλίμακα. Παρότι καταβάλλονται προσπάθειες προς αυτήν την κατεύθυνση, θα πρέπει να ενισχυθεί το επίπεδο των επενδύσεων και της συμμετοχής των εν λόγω φορέων.

Η αύξηση της συνεργασίας με την ΕΤΕπ έχει ζωτική σημασία για την επίτευξη των στόχων των αποστολών της ΕΕ. Οι αποστολές της ΕΕ, καθ' όλη τη διάρκεια των σταδίων προετοιμασίας και υλοποίησής τους, συνεργάστηκαν στενά με την ΕΤΕπ, η οποία παρείχε συμβουλευτικές υπηρεσίες για τη στήριξη της ανάπτυξης των επενδυτικών προγραμμάτων των σχεδίων υλοποίησης της αποστολής. Η συνεργασία αυτή θα πρέπει να κλιμακωθεί, ιδίως λαμβανομένης υπόψη της ισχυρής ευθυγράμμισης των στόχων των διαφόρων αποστολών και των στόχων της ΕΤΕπ.

Απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για να αυξηθεί το ενδιαφέρον του ιδιωτικού τομέα για τις δραστηριότητες των αποστολών της ΕΕ. Η χρήση καινοτόμων μέσων σχεδιασμένων για τον ιδιωτικό τομέα, όπως οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας, δεν έχει διερευνηθεί πλήρως. Επιπλέον, η πείρα έχει δείξει ότι η συνεργασία με τις ευρωπαϊκές συμπράξεις, και ιδίως με εκείνες που χαρακτηρίζονται από την ισχυρή συμμετοχή της βιομηχανίας, είναι αποτελεσματικός τρόπος για την αύξηση του ενδιαφέροντος της βιομηχανίας για τις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ και για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να συμβάλουν σε αυτές. Έχουν ήδη προκηρυχθεί κοινές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων μεταξύ των αποστολών της ΕΕ και ορισμένων από τις ευρωπαϊκές συμπράξεις κοινού προγραμματισμού. Η προκήρυξη προσκλήσεων υποβολής προτάσεων προσανατολισμένων στις αποστολές και συνδεδεμένων με τις αποστολές στο πλαίσιο των υφιστάμενων και των μελλοντικών ευρωπαϊκών συμπράξεων θα δημιουργήσει περισσότερες ευκαιρίες συνεργασίας με τη βιομηχανία. Συμπληρωματικά, προβλέπεται η διεξαγωγή διαρθρωμένου διαλόγου με τις κύριες ομάδες συμφερόντων τόσο της βιομηχανίας όσο και των φιλανθρωπικών οργανώσεων.

Η Επιτροπή:

- Θα εντατικοποιήσει τις εργασίες για τη δημιουργία και τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου αποστολών της ΕΕ, ώστε να διατεθούν στους διαχειριστές αποστολών ευφυή εργαλεία παρακολούθησης και παρέμβασης.
- Θα κινητοποιήσει ευρύτερο χαρτοφυλάκιο μέσων, συμπεριλαμβανομένων συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας.
- Θα εντατικοποιήσει τις συζητήσεις σχετικά με την ευθυγράμμιση του προγραμματισμού της χρηματοδότησης της ΕΕ από τα κράτη μέλη με τις αποστολές της ΕΕ.
- Θα ζητήσει συστάσεις και συμβουλές σχετικά με τρόπους αύξησης της συμμετοχής και της συμβολής του ιδιωτικού τομέα στις αποστολές της ΕΕ.

3.3. Ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών και των ενδιαφερόμενων μερών

Η επίτευξη των στόχων των μεμονωμένων αποστολών της ΕΕ (και εν γένει των φιλοδοξιών της ΕΕ) θα εξαρτηθεί τελικά από την ευρεία δημόσια στήριξη και αποδοχή της απαραίτητης πράσινης και ψηφιακής μετάβασης. Παρότι η συμβολή των ενδιαφερόμενων μερών που συμμετέχουν άμεσα στις αποστολές ήταν αρκετά αποτελεσματική, εξακολουθούν να υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω παροχή κινήτρων με σκοπό την αύξηση της ενημέρωσης του ευρέος κοινού και την άμεση συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων, ώστε να ικανοποιηθούν οι προσδοκίες και να αξιοποιηθεί το δυναμικό των αποστολών. Απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες για την αύξηση της ενημέρωσης σχετικά με τους στόχους και τον αντίκτυπο των αποστολών, την ενίσχυση των μηχανισμών ανατροφοδότησης από τα ενδιαφερόμενα μέρη και την αύξηση της προβολής των αποστολών και των συγκεκριμένων επιτόπιων δράσεών τους. Για τον σκοπό αυτόν, οι προσπάθειες επικοινωνίας που απευθύνονται στις σχετικές ομάδες ενδιαφερόμενων μερών και στους μεμονωμένους πολίτες πρέπει να ενταθούν σημαντικά.

Εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής η ενημέρωση του κοινού σχετικά με τα οφέλη και το δυναμικό των αποστολών της ΕΕ ως μέσου. Αυτό συμβαίνει παρά τη σχετική επιτυχία μεμονωμένων αποστολών της ΕΕ, οι οποίες ανέλαβαν ενεργά δράσεις επικοινωνίας και ενημέρωσης και επιδίωξαν ενεργά τη συμμετοχή των επηρεαζόμενων κοινοτήτων ενδιαφερόμενων μερών. Η αναγνωρισιμότητα του «σήματος» των αποστολών ως μέσου διευκολύνει τη συμμετοχή σε μεμονωμένες αποστολές. Η ενεργός και συνεχής συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και της Επιτροπής των Περιφερειών έχει επίσης ζωτική σημασία για την αύξηση της ενημέρωσης του κοινού και την κινητοποίηση των πολιτών.

Η Επιτροπή θα εντείνει τη χρήση στοχευμένων δράσεων για την από κοινού στήριξη αποστολών, μεταξύ άλλων δράσεων ενημέρωσης και επικοινωνίας. Θα ενισχύσει επίσης το σύστημα παρακολούθησης για την αξιολόγηση της προόδου όσον αφορά την υλοποίηση των αποστολών της ΕΕ με πιο ποσοτικό και πιο κατανοητό τρόπο. Επιπλέον, θα προετοιμάσει συμβουλές πολιτικής σχετικά με το μέλλον των αποστολών της ΕΕ, μεταξύ άλλων σχετικά με στρατηγικές μετάβασης προς τον επόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ. Η εμπειρία από την τρέχουσα αξιολόγηση, η οποία εκ των πραγμάτων διενεργήθηκε σε πολύ αρχικό στάδιο της ζωής των αποστολών, κατέδειξε τη σημασία της συνεχούς επισκόπησης των παραμέτρων υλοποίησης. Η Επιτροπή δεσμεύεται να εκπονήσει, το 2025, περαιτέρω έκθεση αξιολόγησης σχετικά με την υλοποίηση των αποστολών της ΕΕ προκειμένου να προβεί σε απολογισμό της προόδου, να αξιολογήσει την επάρκεια της χρηματοδότησης, να προσδιορίσει τα επιτεύγματα για μελλοντική διάδοση και να αναπαραγάγει καινοτόμες λύσεις προερχόμενες από τις αποστολές.

Η Επιτροπή:

- *Θα συνεργαστεί περαιτέρω με επαγγελματίες του τομέα της επικοινωνίας όσον αφορά τη χάραξη στρατηγικής για την υιοθέτηση προσέγγισης των αποστολών της ΕΕ που θα βασίζεται περισσότερο στους πολίτες.*

- Θα αναλάβει στοχευμένες δράσεις για τη στήριξη των τοπικών και εθνικών προσπαθειών επικοινωνίας με σκοπό την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών και την αύξηση της ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τις αποστολές της ΕΕ.
- Θα δημοσιεύσει νέα έκθεση σχετικά με την υλοποίηση των αποστολών της ΕΕ το 2025.
- Θα διοργανώσει δημόσια συζήτηση σχετικά με τις εκθέσεις υλοποίησης για την άντληση διδαγμάτων, τη συζήτηση της προόδου και την κοινοποίηση των επιτευγμάτων των αποστολών της ΕΕ.

4. ΝΕΑ ΩΘΗΣΗ

Οι τρέχουσες πέντε αποστολές της ΕΕ έχουν καλύψει σημαντικό έδαφος επί του πεδίου και θα συμβάλουν περαιτέρω στην εδραίωση και στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που απομένουν. Ωστόσο, στην αξιολόγηση τονίζεται επίσης η ευκαιρία επέκτασης του χαρτοφυλακίου των αποστολών, καθώς και η ανάγκη να επαναβεβαιωθεί η πολιτική και χρηματοδοτική στήριξη του μέσου.

4.1. Δρομολόγηση νέας αποστολής της ΕΕ για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους

Περισσότερα από δύο χρόνια μετά την έναρξή της, η πρωτοβουλία για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους (NEB)²⁸ έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου της, δηλαδή της σύνδεσης της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας με τους χώρους ζωής και τις εμπειρίες μας. Έχει τη δική της κοινότητα που αριθμεί πάνω από 1 000 μέλη τα οποία δραστηριοποιούνται σε ολόκληρη την Ευρώπη και πέραν αυτής, καθώς και μια συμβουλευτική ομάδα αποτελούμενη από επιφανείς προσωπικότητες στον κόσμο της αρχιτεκτονικής, του πολιτισμού, του σχεδιασμού και της βιωσιμότητας. Επιπλέον, αποτελεί πηγή έμπνευσης για έργα και πρωτοβουλίες από τη βάση προς την κορυφή που δοκιμάζουν και επιδεικνύουν ιδέες και δράσεις του NEB.

Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους έχει ήδη αρκετά κοινά χαρακτηριστικά με τις αποστολές της ΕΕ. Η τρέχουσα διαδικασία αξιολόγησης και οι προκλήσεις που προσδιόρισε, καθώς και οι προβληματισμοί στο πλαίσιο της κοινότητας του NEB και οι εκκλήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²⁹ δείχνουν ότι είναι πλέον σκόπιμο η πρωτοβουλία NEB να παγιώσει την πρόοδό της, να εδραιώσει την εστίαση και τη σύνδεσή της με την Ε&Κ και να βελτιώσει τη στόχευσή της με τη μορφή νέας ειδικής αποστολής της ΕΕ.

Για τη δρομολόγηση ειδικής αποστολής για το NEB θα ακολουθηθεί η ίδια διαδικασία που εφαρμόστηκε για τις πέντε πρώτες αποστολές. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τον διορισμό συμβουλίου αποστολής και την κατάρτιση σχεδίου υλοποίησης της αποστολής, τα οποία θα συμβάλουν στον καθορισμό των ακριβών στόχων και οροσήμων της αποστολής, όπως και στην περίπτωση των πρώτων πέντε αποστολών. Στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστούν τα επιτεύγματα και το δυναμικό της πρωτοβουλίας για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους μέχρι στιγμής, καθώς και η αξιολόγηση των αποστολών της ΕΕ.

28 https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_el

29 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0213_EL.html

Η νέα αποστολή θα συμπληρώσει και θα προωθήσει το έργο των υφιστάμενων αποστολών. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο της αποστολής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και της αποστολής για τις κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις θα μπορούσαν να δημιουργηθούν δυνατότητες για περαιτέρω συνέργειες μεταξύ διαφόρων χρηματοδοτικών μέσων και επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα. Η νέα αποστολή θα μπορούσε επίσης να συμπληρώσει αυτές τις δύο αποστολές υιοθετώντας μια ολιστική και πιο εμπειριστατωμένη προσέγγιση του δομημένου περιβάλλοντος. Για παράδειγμα, διερευνώντας, μέσω E&K, τον τρόπο με τον οποίο οι γειτονιές θα μπορούσαν να εξελιχθούν σε καταβόθρες άνθρακα, να ενσωματωθούν σε ένα κυκλικό οικοσύστημα, να καταστούν πιο ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή και να μπορέσουν να επιστρέψουν πόρους στη φύση μέσω του αναγεννητικού σχεδιασμού. Το NEB έχει επίσης ισχυρή διάσταση κοινωνικής καινοτομίας, καθώς προωθεί την ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων διακυβέρνησης και χάραξης πολιτικής για την αύξηση της ευελιξίας, της ταχύτητας και της κυκλικότητας των ροών λήψης αποφάσεων σε σύγκριση με τις κλασικές διαδικασίες. Στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της, η αποστολή του Νέου Ευρωπαϊκού Μπάουχαους θα διασφαλίσει συμπληρωματικότητες και συνέργειες με σχετικές πρωτοβουλίες, όπως η ευρωπαϊκή σύμπραξη για ένα ανθρωποκεντρικό βιώσιμο δομημένο περιβάλλον (Built4People). Η αποστολή για το NEB θα συνεργαστεί με τους πολίτες για την οικοδόμηση μεγαλύτερης κοινωνικής αποδοχής των πολιτικών της Πράσινης Συμφωνίας, προωθώντας την κοινωνική οικειοποίηση των πράσινων λύσεων και ενθαρρύνοντας τις αλλαγές συμπεριφοράς που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας. Αυτό θα επιτευχθεί με την εστίαση στη βιωσιμότητα παράλληλα με άλλα κριτήρια, συμπεριλαμβανομένων της προσβασιμότητας, της οικονομικής προσιτότητας και της ποιότητας της παρεχόμενης εμπειρίας.

Το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους έχει ήδη αναπτύξει συνέργειες μεταξύ των επενδύσεων E&K, άλλων χρηματοδοτικών μέσων³⁰ και των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα. Και τα 27 κράτη μέλη έχουν δεσμευτεί για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους σε περισσότερα από 220 προγράμματα της πολιτικής συνοχής. Διαθέτει πλέον σημαντικές δυνατότητες για περαιτέρω κλιμάκωση και ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει επίσης συμμετάσχει με στόχο την ανάπτυξη επενδυτικών κατευθυντήριων γραμμών για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους που θα βοηθήσουν τις νεοφυείς επιχειρήσεις και τους φορείς υλοποίησης έργων. Το 2023 δύο προκλήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας συμβάλλουν στην υλοποίηση του NEB. Από το 2021 το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας κινητοποιεί πέντε κοινότητες γνώσης και καινοτομίας και τα αντίστοιχα δίκτυά τους στους τομείς των επιχειρήσεων, της εκπαίδευσης και της έρευνας μέσω της πρωτοβουλίας «Κοινότητα του EIT για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους». Η αποστολή της ΕΕ αποτελεί κατάλληλο εργαλείο για την ενίσχυση των εν λόγω συνεργειών, τη δημιουργία κλίμακας και τη διασφάλιση του μέγιστου δυνατού αντικτύπου.

30 Πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, LIFE, Ψηφιακή Ευρώπη, πρόγραμμα για την ενιαία αγορά, COSME, Erasmus+, Δημιουργική Ευρώπη, Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης.

Η Επιτροπή:

- Θα προτείνει νέα ειδική αποστολή της ΕΕ για το Νέο Ευρωπαϊκό Μπάουχαους.
- Θα ξεκινήσει τις προετοιμασίες για την επέκτασή της, συμπεριλαμβανομένης της σύστασης συμβουλίου αποστολής και της κατάρτισης σχεδίου υλοποίησης της αποστολής.

4.2. Επαναβεβαίωση της πολιτικής και χρηματοδοτικής στήριξης

Οι αποστολές της ΕΕ, δεδομένης της φιλοδοξίας τους, απαιτούν διαρκείς και συνεχώς συντονισμένες προσπάθειες για χρονικό διάστημα άνω της δεκαετίας. Οι αποστολές της ΕΕ, παρότι βρίσκονται ακόμη σε πρώιμο στάδιο υλοποίησης, έχουν τύχει σημαντικής προσοχής και έχουν λάβει σημαντική στήριξη από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, καθώς και από ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών. Η δυναμική αυτή πρέπει να υποστηριχθεί περαιτέρω προκειμένου να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη επίτευξη των στόχων των αποστολών της ΕΕ.

Για να μπορέσουν οι αποστολές της ΕΕ να εκπληρώσουν πλήρως την υπόσχεσή τους, χρειάζονται σαφή δέσμευση όσον αφορά τη συνέχιση της χρηματοδοτικής στήριξης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» κατά τη διάρκεια του τρέχοντος μακροπρόθεσμου προϋπολογισμού της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η στήριξη των αποστολών της ΕΕ από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο μετά το 2023 θα πρέπει να καθοριστεί στο επίπεδο του 11 % του πυλώνα 2³¹. Η χρηματοδότηση αυτή θα εξασφαλίσει τη συνέχεια και θα συμβάλει στη διατήρηση του ρυθμού υλοποίησης των υφιστάμενων αποστολών. Ταυτόχρονα, θα τους παράσχει κίνητρα για τη μόχλευση πηγών χρηματοδότησης πέραν του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», ενώ παράλληλα θα διευκολύνει τη δρομολόγηση νέας αποστολής.

Η Επιτροπή:

- Θα επιβεβαιώσει την πολιτική της δέσμευση και στήριξη προς τις αποστολές της ΕΕ.
- Θα διατηρήσει τις αποστολές της ΕΕ ως εμβληματικές πρωτοβουλίες για την υλοποίηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και άλλων ενωσιακών μέσων.
- Θα προτείνει προϋπολογισμό του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για τις αποστολές της ΕΕ της τάξης του 11 % του πυλώνα 2 έως το 2027.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η εμπειρία από τη διετή υλοποίηση πέντε αποστολών της ΕΕ επιβεβαίωσε ότι η προσέγγιση που βασίζεται στις αποστολές ως μέσο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» παρέχει κίνητρα για τη συμμετοχή ευρύτερων και ενθουσιωδών κοινοτήτων ενδιαφερόμενων μερών.

³¹ Η κατανομή της συνεισφοράς μεταξύ των διαφόρων ομάδων του πυλώνα 2 θα είναι διαφοροποιημένη μεταξύ ομάδων, αντικατοπτρίζοντας τους στόχους των αποστολών και τη σύνδεσή τους με τη συγκεκριμένη ομάδα. Δεν θα υπονομεύσει τη στήριξη για την υιοθέτηση και την κλιμάκωση της ανάπτυξης και της παραγωγής στρατηγικών τεχνολογιών στην Ένωση, όπως ορίζεται στη βιομηχανική πολιτική της ΕΕ και στην πρόταση της Επιτροπής για επανεξέταση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

Το μέσο των αποστολών της ΕΕ, μέσω της ικανότητάς του να προωθεί τον πειραματισμό, τον συντονισμό και την επέκταση της ανάπτυξης, μπορεί να διαδραματίσει καίριο ρόλο στις αναγκαίες κοινωνικές μεταβάσεις σε πολλούς τομείς.

Με βάση την αξιολόγηση και την ανάλυση των αποστολών της ΕΕ που περιγράφονται λεπτομερώς στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, η παρούσα ανακοίνωση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η υλοποίηση των πέντε τρεχουσών αποστολών θα πρέπει να συνεχιστεί και η στήριξη θα πρέπει να αυξηθεί, τόσο σε πολιτικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο. Η νέα αποστολή για το ΝΕΒ θα συμπληρώσει και θα ενισχύσει τις τρέχουσες αποστολές, ανοίγοντας νέες δυνατότητες για την εξασφάλιση απτών οφελών από την Ε&Κ για την Ευρώπη.

Ωστόσο, η πείρα έχει επίσης δείξει ότι, για να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό του μέσου των αποστολών, πρέπει να αντιμετωπιστούν ορισμένες εναπομένουσες προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά την ενημέρωση του κοινού, τη διακυβέρνηση και την ικανότητά του να μοχλεύει άλλες πηγές χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένης της ιδιωτικής χρηματοδότησης. Οι δράσεις που διατυπώνονται στην παρούσα ανακοίνωση αποσκοπούν στη διαχείριση των προκλήσεων που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν οι αποστολές της ΕΕ, σε συνεργασία με όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη από ολόκληρη την ΕΕ, ώστε αυτό το μετασχηματιστικό εργαλείο να στεφθεί με πραγματική επιτυχία.